

En gammel Retssag i Thisted.

Ved C. KLITGAARD.

1643 blev *Anders Nielsen Hebo* Sognepræst i Thisted efter den afdøde Magister Sveder Poulsen Kitting og efter i faa Maaneder at have været Rektor ved Latinskolen i Varde. Han var født paa Store Hedebo i Janderup Sogn ved Varde ca. 1618 og blev Student fra Ribe 1638, og han hørte utvivlsomt til en Storbondeslæggt, thi hans Farfader af samme Navn blev 1602 begravet i Janderup Kirke, hvor der er Gravsten over ham. Anders Hebo var utvivlsomt en dygtig Mand, da han allerede 25 Aar gammel fik Embedet som Præst i Thisted-Tilsted, og det vidner ogsaa om en vis Dygtighed og Ærgerrighed, at han 1647 tog over til København for at tage Magistergraden. Men i andre Henseender var han en utiltalende Person, om hvem det i Wibergs Præstehistorie, hedder, at han var "stridig, trættekær, egensindig og selvraadig", havde "idelige Processer med Under-, Lige- og Overmænd", blev 1655 straffet for Slagsmaal, undlod 1671 at bede for Kongen, blev 1674 afskediget for sin Opførsel mod sin Kapellan, men fik for denne Gang Tilgivelse af Kongen, efter at Sagen var kommet for Højesteret. I alt var der otte Gange rejst Tiltale mod ham, og han var sætsig mod alle de tre Biskopper, der var i hans Embedstid. Han døde i November 1692. Han var gift ¹ med *Anne Hansdatter* og ² med *Karen Sørensdatter* og havde en Del Børn.

Blandt de Processer, der var rejst mod ham, var en af ret snurrig Art. 19. Aug. 1659 havde Magister Anders Hebo prædiket i Thisted Kirke over den afdøde Byskriver *Niels Jensens* Lig, og denne Ligprædiken var faldet adskillige af Borgerne for Brystet, idet Magister

Anders hverken havde kaldt den Afdøde "ærlig" eller "salig", to Udtryk, som jo i de Tider var gængs vedslige Lejligheder. Sagen vakte en vis Opsigt, og 20. Okt. 1659 gav Præsten i Skjoldborg, *Poul Christensen Paaske*, der var Provst i Hundborg Herred Ordre til, at Præsten i Sjørring, *Poul Jensen Snedsted*, Kapellanen i Thisted, *Jens Olufsen*, Rektoren i Thisted, *Oluf Andersen Sæby*, og Høreren ved Thisted Latinskole, *Herman Villumsen*, skulde afgive skriftligt Vidne om denne Prædiken, og paa Bytinget 26. Maj 1660 vidnede en Del af Byens Borgere om det samme.

Paa Viborg Landsting 16. Januar 1661¹) havde Magister Anders Hebo indstævnet disse Vidner for at faa deres Udtalelser kendt ugyldige, idet der ikke var vidnet paa "fersk Fod" (dvs.: straks), og hans Udtalelser heller ikke var ordret gengivet. Magister Anders sagde, at han ikke i Ligtalen vilde kalde den Afdøde "ærlig" eller "salig", og han vilde ikke ønske, at han havde mange af saadanne Tilhørere i sin Menighed, for Byskriveren havde levet "udi et uskikkeligt Væsen og gjorde mange skalkagtige Puds i sin Skriverbestilling", hvad han paa sit Yderste havde sagt til Hr. Anders "og med mødige Taarer bekendt for ham, at han var af andre Skalke drevet og beængstet til at gøre det" - - -

Landstinget tog Magister Anders' Paastand til Følge, saa Vidneudsagnene kendtes magtesløse. I Sagen optraadte *Anders Lauridsen Thorsted*, Prokurator i Thisted.

Anders Hebo efterfulgtes som Præst i Thisted af Normanden Magister *Oluf Jensen Bjørn*, der som Bekendt blev suspenderet 1696 og afskediget ved Højesteretsdom 1698, fordi han havde iværksat den berygtede thistedske Besættelsessag, der satte Sindene i Bevægelse over hele Landet og gav Hekseprocesserne deres endelige Banesaar.

(Kilde: Historisk Årbog for Thisted amt 1946, side 419-421)

¹ Dombog B. Bl. 32 b.